

Проект "Партньорство за развитие" се изпълнява от Областна администрация Ловеч по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

2 БРОЯ ПРЕЗЕНТАЦИИ ЗА КРЪГЛА МАСА «УСПЕШНИ ПРИМЕРИ И ДОБРИ ПРАКТИКИ В ПРИЛАГАНЕТО НА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНОТО ПАРТНЬОРСТВО В 4 СЕКТОРА»

ОТ ВЕЛИКОБРИТАНИЯ И ЧЕХИЯ

Изготвени от Ризард Камински и Зденек Петрош

Партньорство за развитие: Предоставяне на консултантски услуги за анализ и подготовка на документи, свързани с публично-частно партньорство

Най-добри практики
в 4 области на ПЧП
в Обединеното кралство

Рик Камински,
Октомври 2009, София

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по
Оперативна програма "Административен капацитет"
съфинансирана от ЕС чрез Европейски социален фонд
Областна Администрация Довеч

ПЧП - Въведение

- Много ми е приятно, че имам възможността да участвам в днешната кръгла маса.
- Тази презентация дава вътрешен поглед върху ПЧП в Европа, въпреки че се фокусира върху националния опит на Великобритания в 4 сектора на ПЧП.

Ключови черти на ПЧП/ИЧФ

- Публично-Частно Партньорство ("ПЧП") е общ термин покриващ разнообразие от процедури за подвъзлагане, които обхващат близка и дългосрочна връзка на публичния сектор с партньори от частния сектор.
- Една форма на ПЧП е, съгласно терминологията във Великобритания, Инициатива за частно финансиране (*Private Finance Initiative*) (ИЧФ). По ИЧФ – частния сектор трябва да инвестира в, управлява и оперира капиталовите активи, необходими за **доставка на специфични услуги**.
- Плащането на частния сектор може да има различни форми, определящи какъв риск спрямо търсенето се прехвърля, напр.:
 - Основан на наличността – плащане ако услугата е достъпна съгласно определените стандарти (напр. болници);
 - Основан на търсенето – Плащане пропорционално на използването (напр. пътища с ТОЛ такса).
- ПЧП са метод на под-възлагане на услуги, който :
 - Се смята за по-ефективен от традиционното под-договаряне, напр. такъв, който предоставя възвръщаемост на средствата ("value-for-money");
 - Позволява напасването на плащането и услугите по време.

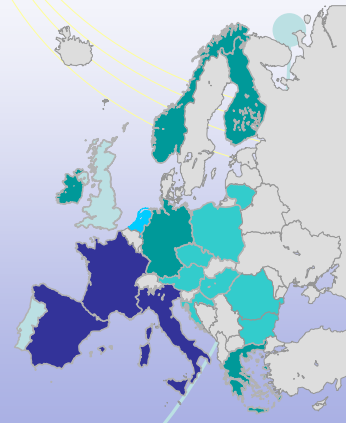

ПЧП в Европа

ПЧП Карта

- Първата вълна от ПЧП схеми се прилага във **Великобритания** и после започва да се разширява в **Европа**.
- Няколко **нови страни членки на ЕС** проявяват интерес в развитието на ПЧП. Полша, Унгария и Чехия за най-напреднали.
- Исторически, пътния сектор се проявява като първо приложение на ПЧП.
- Темпото на развитие е свързано с **регулаторната рамка** и със създаването на **програма за ПЧП**.

Проект "Партньорство за развитие"
 Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съ-финансирана от ЕС чрез ЕСФ

5

ПЧП в новите страни членки

- **Ограниченията върху държавния дълг** на новите страни-членки на ЕС, както и на страните кандидатки ще доведат до нуждата да се финансира инфраструктурата, чрез включването на частния сектор;
- Правителствата напредват с регулаторната реформа за да позволят **ПЧП в сектора на инфраструктурата** доминирани от държавата, но има смесени опити;
- **Проектите за пътна и ЖП инфраструктура** са вероятния начален фокус на вниманието;
- **Проектите за образование и военно настаняване** се обмислят в Чехия и други страни;
- Голям брой страни предвиждат финансиране от различни източници на пътна инфраструктура (напр. Полша).

Финансиране от ЕС

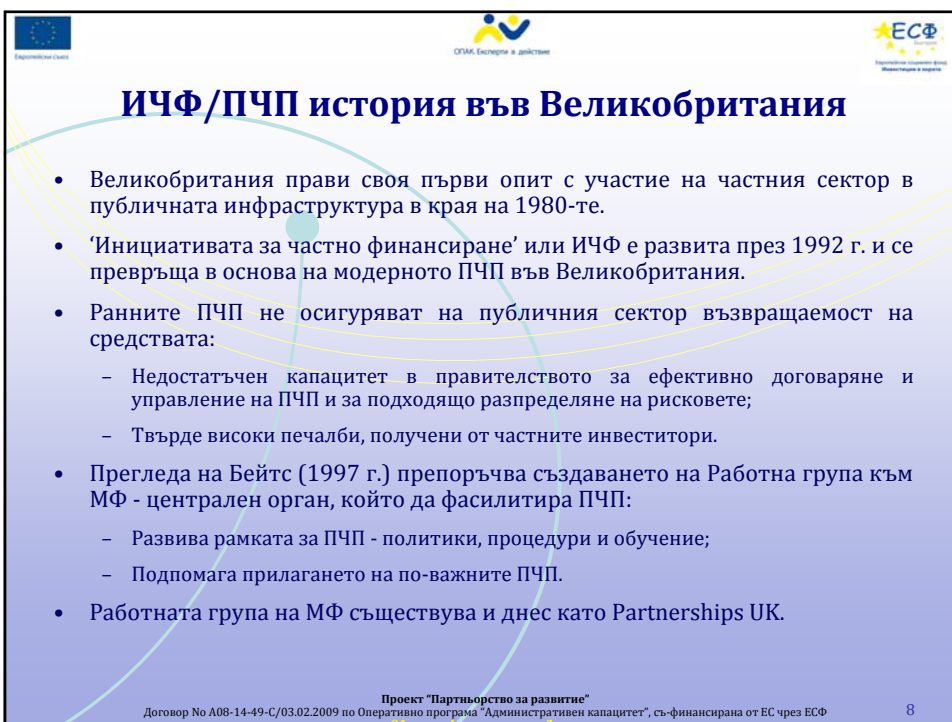
- След присъединяването им, новите страни членки стават избираеми за нарасналите нива на финансиране от ЕС;
- Докато достъпността на фондове на ЕС е от огромна полза, изискванията за съ-финансиране (при СФ и КФ) се трансформират в значително финансово обвързване за новите страни членки, които целят пълно усвояване на средствата;
- Докато Европейската комисия определя, че **частното съ-финансиране е приемливо** и трябва да бъде насърчавано, новите страни членки рядко комбинират ЕС финансиране с частно;
- За някои проекти, правителствата могат да се възползват от **комбиниране на ЕС финансиране с частно финансиране**;
- **Професионален и безпристрастен съвет** е необходим за големи инфраструктурни сделки, които съчетават средствата от ЕС и частно финансиране.

Проект "Партньорство за развитие"
 Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съ-финансирана от ЕС чрез ЕСФ

6

7

8

УК ИЧФ/ПЧП – Опит

- Над 900 ПЧП струващи повече от € 75 милиарда са подписани във Великобритания и над 650 проекта са действащи.
- Последни анализи показват, че ПЧП програмата на Великобритания е много ефективна:
 - 96% е задоволството сред управляващите в публичния сектор и 80% сред крайните ползватели на ПЧП, напр. шофьори, ученици;
 - Почти 90% от проектите са изпълнени на време или по-рано;
 - Графиците за под-договаряне са значително съкратени.
- Заинтересованите лица във ПЧП сектора във Великобритания набраха значителен опит и интелектуален капитал от ПЧП програмата.
- Повечето от този опит е приложим към нови страни членки като България, в които ПЧП сектора сега се развива.
- Правителството на Великобритания е отговорно пред обществеността за успехите и провалите на ПЧП Програмата. То постоянно наблюдава и преглежда разходите и ползите от ПЧП и публикува своите отчети: Вижте детайлен анализ на ПЧП програмата на Великобритания на: <http://www.treasury.gov.uk>.

ИЧФ/ПЧП – Пример 1: Образователен сектор

- ПЧП могат да осигурят значителни иновации за инфраструктура, образование и предоставяне на услуги.
- Великобритания е родина на най-голямата и най-сложна ПЧП програма в училищата.
- Програмата "Изграждане на училища за бъдещето" има за цел да поднови всичките 3500 английски средни училища на няколко вълни през периода 2005 г. -2020 г.
- Изцяло да възстанови 50% от училищните имоти, структурно да промени още 35%, а останалата част да почисти.
- Програмата е част от по-широка капиталова стратегия, която ще осигури нарастване на общите капиталови инвестиции в училищата в Англия от £ 6.4 милиарда през периода 2007г. - 2008 г. на £ 8.2 милиарда през 2010 г. -2011 г.
- Партньорство за училищата (Partnerships for Schools) ще управлява програмата централно:
<http://www.partnershipsforschools.org.uk>.

ИЧФ/ПЧП – Пример 1: Образователен сектор

ОБРАЗОВАТЕЛЕН СЕКТОР ПЧП: Предизвикателства и решения

Предизвикателства

Несигурност. Възможността за бъдещи промени в образователната политика и демографските промени въвежда несигурност в процеса на възлагане на обществени поръчки.

Други употреба на политиките. В зависимост от договора, частни партньори могат да използват сгради и съоръжения за други цели, извън учебните часове за генериране на допълнителни доходи. Ако направите това, може да доведат до повече пари, които могат да се насочват обратно към училищата, където могат да бъдат инвестирани в други проекти или подобрения. Въпреки това, общината може да види несигурни приходи преведени в по-висока цена и трябва да бъде внимателна, за да преговаря за правата за употреба на съоръженията след училище.

Високи транзакционни разходи. За проекти от малък мащаб, разходите по сделката обикновено са високи, особено за случаите, когато процеса на възлагане на обществените поръчки е дълъг и сложен. Капиталовата стойност на отделно училище не може да привлече достатъчно интерес към сектор.

Решения

"Групирането" може да се използва за справяне с проблема на малките проекти, с високи транзакционни разходи. В строителството на училища, ПЧП става финансово по-привлекателно, когато броят на училищата, обхванати от договора се увеличава. Това е особено приложимо за изграждане на основни училища, където проектите са по-скоро малки и с по-ограничен обхват.

Спираловидния модел, в който различните елементи на работа могат да бъдат отменени на ad hoc база, е една възможност за намаляване на предизвикателствата на несигурността. Публичният сектор ще запази възможността за договор с други партньори, без това да води до финансови санкции. Този подход дава възможност за известна гъвкавост за справяне с демографските промени или промени в политиката. В допълнение, договорните условия трябва да бъдат достатъчно гъвкави, за да се осигури възможност училището да се разшири.

Накрая, може да бъде използван и **модела на "обратно изкупуване"**, при който правителството изкупува училищната сграда от частния партньор, след като е готова и след това договаря обратно предоставянето на услуги по поддръжката.

ИЧФ/ПЧП – Пример 2: Сектор Здравеопазване

- Здравната реформа винаги е спорен и емоционален въпрос.
- От 1997 г. правителството на Обединеното кралство използва ИЧФ / ПЧП въпреки съпротивата от страна на синдикалните организации и някои медицински специалисти.
- От 1992 г. най-големи капиталови инвестиции във националната здравна система (НЗС) на Великобритания са дошли чрез ИЧФ.
- Британското правителство, подписва първият ИЧФ договор за болница през юли 1997 г.: първите ИЧФ болници, завършени през есента на 2000 г.
- Април 1997 г. - април 2007 г., повечето договори за нови проекти за болници, 85 от 100, идват чрез ИЧФ и са на стойност £ 8.5 милиарда от общо £ 9.7 милиарда от капиталови инвестиции в болнични сгради.
- Април 2007 г. - одобрени са 126 ИЧФ проекти за НЗС на Англия, общата капиталова стойност достига £ 15.5 милиарда. 85 подписани договори на обща капиталова стойност £ 8.5 милиарда, допълнителни 41 схеми, с обща капиталова стойност £ 7 милиарда са одобрени на етап проектиране или се договарят.

ИЧФ/ПЧП – Пример 2: Сектор Здравеопазване

- Някои съмнения възникват за бъдещето на нововъзникващите болници построени с частно финансиране (поради световната финансова и икономическа криза).
- Противоречива платежна система обвързана с резултати (на пациент, а не обща сума), което прави трудно да се предскаже доход от година за година.
- Управлението на някои доставчици на здравни услуги (25%) не успява да балансира бюджетите си и се бори да посрещне ИЧФ разходите.
- Има твърдения, че ИЧФ болниците нарушават клиничните приоритети, въпреки че правителството на Обединеното кралство поддържа тезата, че ИЧФ предлага истинска "възвращаемост на средствата".
- 13 основни схеми за изграждане на болница са спрени от юли 2007 г. Само 5 ИЧФ схеми се очаква да продължат от 20 планирани в следващите 2 години.
- Британското правителство преоценява икономическата политика (несъвършенства на пазара), докато Британският Лекарски Съюз твърди, че е време да се спре ИЧФ и да се възстанови НЗС на: обществено разпореждане/да няма частна собственост, сътрудничество/не конкуренция; интеграция/не разпокъсаност; и обществени услуги / не частна печалба.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съ-финансирана от ЕС чрез ЕСФ

13

ИЧФ/ПЧП – Пример 2: Сектор Здравеопазване

ПЧП в СЕКТОР ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ: Предизвикателства и решения

Предизвикателства

Несигурност около бъдещите потребности на общественото здраве. Непрестанно променяния се характер на изискванията на здравеопазването и медицинската практика въвежда несигурност в решението за възлагане. Застаряващото население, например, има различни потребности от здравни грижи в сравнение с по-малдото поколение. Стратегиите за възлагане на обществени поръчки в здравеопазването трябва да бъдат достатъчно гъвкави, за да отговарят на променящите се потребности.

Високи разходи за възлагане. Болничните ПЧП често са изправени пред високи разходи за възлагане на обществени поръчки, предвид скромния мащаб на проектите. Отделните болници се нуждаят от значителни инвестиции, но могат да предлагат сравнително малка възвращаемост в сравнение с разходите за възлагане.

Политика на частната собственост. Политически чувствителният характер на здравеопазването предполага, че моделите, където публичния сектор запазва собствеността и експлоатацията понякога са най-подходящи.

Кой осигурява клинични услуги. Най-скъпият елемент на здравеопазването. Възвращаемост на средствата може да бъде постигнато чрез прехвърляне на клинични грижи, обаче, това често е сложно и политически трудно.

Решения

Здравните технологии напредват с удивителна скорост. Съществуващите болници трябва да бъдат гъвкави в прилагането на новите технологии и да имат желание да инвестират в нови медицински услуги. Това изисква ПЧП да обърнат особено внимание на въпроси за целия жизнен цикъл като приваждане на целите в съответствие, доверие, гъвкави структури на управление, които приспособяват промените.

Изборът на модел на финансиране и доставка е от решаващо значение. Интеграционният модел позволява на публичния сектор да се въвеждат дисциплините на частното финансиране, запазване на необходимото ниво на гъвкавост по отношение на проекта. Може да е особено подходящ за програма за подобряване и реконструкция.

Повишената политическа чувствителност на частната собственост може да бъде смекчена, чрез ясно разделение между основните болнични услуги (медицински услуги), които остават в обществен контрол и допълнителните такива (като почистване и поддръжка), които могат да бъдат възложени на външни изпълнители, като част от споразумението.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съ-финансирана от ЕС чрез ЕСФ

14

ИЧФ/ПЧП – Пример 3: Сектор отбрана

- Министерство на отбраната (МО) на Великобритания за пръв път споменава използването на ИЧФ през 1995 г.
- ИЧФ звеното бързо установи и определи за ИЧФ в 6 области: обучение и оборудване, собственост и настаняване, помощни услуги, комунални услуги и информационните технологии.
- Приложено е голямо разнообразие от модели на ПЧП за възлагането на над 60 проекта на стойност над £ 11.6.
- 7 от 13-те най-големи ПЧП проекти са в областта на отбраната, като закупуване на стратегически въздушен танкер, настаняване, морски обслужващи плавателни средства.
- Министерството на отбраната твърди, че ИЧФ / ПЧП сделките са средно с 10% по-евтини, отколкото собствена доставка (Рамката за съпоставяне на разходите за обществен сектор).
- Други 40 - 50 проекта с капиталова стойност от £ 12 милиарда са в ход или се разглеждат.
- Полезен преглед, публикувани от Сметната палата на адрес:
http://www.nao.org.uk/publications/0708/mod_PFI_projects.aspx.

ИЧФ/ПЧП – Пример 3: Сектор отбрана

ПЧП В СЕКТОР ОТБРАНА: Предизвикателства и решения

Предизвикателства

Несигурността за бъдещото търсене. Промяна на изискванията за използването на стойността на земята, които могат да бъдат предмет на фактори извън контрола на правителството, правят точното определяне на дългосрочни изисквания и конкретните преговори за условията на договорите трудно.

Темп на технологичните промени. Високият темп на технологичните промени и сложността на проектите за информационни технологии в сектора на отбраната, изискват значително по-голяма гъвкавост, отколкото много от традиционните модели на ПЧП могат да предложат.

Високи предварителни разходи. Традиционните модели на ПЧП може да се окажат неподходящи за проекти, освен ако договорът трае достатъчно дълго, за да се постигне възвращаемост на средствата, необходими за започване на проекта.

Решения

В конкурентни ситуации, предоговарянето и разширяването на съществуващ договор може да бъде опция. Правителството трябва да бъде сигурно, обаче, че разширяването на договора ще доведе до подобрене на договорните условия, ще намали разходите и ще осигури по-добри услуги.

Както и в други сектори, обединяването и спрянните модели за партньорство работят добре, когато търсенето не е сигурно, защото тези модели на ПЧП разделят работата на отделни фази. Интеграционният модел също би могъл да се използва в отговор на това предизвикателство, както е случая с Британския MoDEL. При този модел, партньорът от частния сектор носи отговорност за развитието на проекта и носи значителен риск, но има по-малка пряка роля в осигуряването на услуги. Интегратор е назначен за извършване на началните фази на работа, но е отстранен от директна доставка и от извършване на следващите фази.

За преодоляване на високите нива на несигурност в проекти за информационни технологии, стратегическото обединение може да бъде използвано, при условие, че публичния сектор е в състояние да задържи значителни рискове по проекта и има необходимият опит във воденето на преговори и управление на проекти.

ИЧФ/ПЧП – Пример 4: Затвори

- Частно управлявани затвори се появяват в Обединеното кралство през 90-те.
- 11 частни затвори, управлявани от частни компании, 9 финансирани, проектирани, построени и управлявани по ИЧФ договори.
- 2 от управляваните преди от частен партньор затвори, сега се управляват обществено.
- Юни 2007 г. - нов транш от £ 1 милиард за ИЧФ затвори, обявени от Министерството на правосъдието.
- 7 нови ИЧФ затвора се планират да приемат още 8,000 затворници до 2012 г.
- ИЧФ затворите се промотират като пример как ИЧФ може успешно да се прилага за предоставяне на всички ключови елементи на публичните услуги.
- Други твърдят, че работят по-лошо, отколкото тези, управлявани от обществен сектор и са “морално отвратителни”.

ИЧФ/ПЧП – Пример 4: Затвори

ПЧП в ЗАТВОРИТЕ: Предизвикателства и решения

Предизвикателства

Повишена политическа чувствителност. Тъй като изборът на място, където да се създаде затвор може да бъде политически оспорвано, ПЧП затворите обикновено изискват значителна помирителна работа между различни институции, като длъжностни лица в държавните финанси и правосъдието, трудови съюзи, планиращи бордове.

Изработване на стандарти за работа. Проектиране на изискванията за изпълнение на базата на получените резултати е особено сложно в случая със затворите поради риск от нежелани последствия. Например, тежките финансови санкции за бягства неволно може да предизвика климат, в който нараства малтретирането на затворниците.

Решения

Правителствените служители трябва да обърнат специално внимание по време на всяка фаза от жизнения цикъл на ПЧП за основните обществени ценности, които трябва да защитават и как могат запазят интегритета на тези ценности в партньорството. Добре написаните стандарти за оценка на работата по предоставяне на изискуемите грижи на частния партньор са критични. Сред елементите, които следва да бъдат уточнени са минималните нива на здравеопазване, храна и други потребности; брой на наблюдаващите държавни служители, които винаги ще бъдат на място; какво ще проверят и колко често трябва да има проверки.

ИЧФ/ПЧП Урок # 1 – ПЧП не са подходящи за всички проекти

- ПЧП са най-подходящи за големи и сложни проекти с по-значителни продължителни разходи по поддръжка или други разходи;
- Характеристики на успешни проекти:
 - Достатъчно голям, за да оправдае разходите и усилията;
 - Добре дефиниран обхват на работите;
 - Постигане на ползи от прилагането на сложните умения на частния сектор за управление на проекти, проектиране, технически и финансови умения.
- ПЧП не са подходящи за малки проекти, където разходите по сделката надвишават ползите за ефективността от участието на частния сектор.
- ПЧП също не са подходящи за проекти, при които изискванията на обществото бързо се променят, например, услуги в областта на информационните и комуникационните технологии (ИКТ).

ИЧФ/ПЧП Урок # 2 – Ключът е в подходящото разпределение на риска

- За да бъдат "поносими", рисковете трябва да бъдат разпределени на страната, която най-добре може да ги управлява.
- Максимална стойност за публичния сектор ще се постигне, когато търговските рискове се поемат от частния сектор, например:
 - Проектиране;
 - Строителство и завършване;
 - Оперативни;
 - Финансови.
- Въпреки това, частният сектор не може да понесе политика или регулаторни рискове, или при промени в обхвата на проекта за поемане на нови обществени изисквания.
- Апетит на риска е динамичен. Правителството трябва редовно да се консултира с участниците от частния сектор.

ИЧФ/ПЧП Урок # 3 – Правителството трябва да създаде благоприятна среда за ПЧП

- Публичния сектор ще има полза от координиран и съгласуван подход към ПЧП.
- Трябва да има централен орган, който отговаря за улесняването на ПЧП:
 - Натрупва се интелектуалния капитал и ПЧП опит;
 - Развива отношенията със заинтересованите страни в ПЧП, включително консултанти, финансисти и многостранни агенции;
 - Консултира местните власти и други агенции, много от които ще имат ограничен опит в областта на ПЧП;
 - Наблюдава и преглежда ПЧП, за да осигури основа за непрекъснато усъвършенстване.
- Разработване на стандартен набор от общи документи ще повиши ефективността. Тя определя изходно ниво за разпределение на риска и се избягва "преоткриването на колелото".
- Важна е също така ролята на правителството в представянето на предимствата и постиженията на ПЧП на обществеността.

ИЧФ/ПЧП Урок # 4 – Икономите от мащаба ще подобрят качеството на ПЧП

- Добре популяризиран "ред" на ПЧП сделки ще повиши инвеститорския интерес:
 - Повишена ангажираност и интерес от страна на опитни, надеждни заинтересовани страни;
 - Публичните и частните еднократни разходи (sunk-costs) се разпределят върху по-голям брой сделки.
- Проекти под определен праг няма да бъдат икономически изгодни поради значителните разходи по сделката.
- Въпреки това, малки проекти с подобен характер могат да бъдат "обединени" и търгувани като един пакет.

ИЧФ/ПЧП Урок # 5 – Оценка на “възвращаемостта на средствата”

- Трябва да бъде обърнато внимание на избора на параметри, които се използват при оценката на “възвращаемостта на средствата” (съотношението полза/цена), предоставена от ПЧП/ИЧФ проект
 - Индекса на общоприетата Рамка за съпоставяне на разходите за обществен сектор (*Public Sector Comparator (PSC)*) [*] показва набор от недостатъци, поради неговата ограничена способност да се вземат предвид качествените елементи;
 - PSC се фокусира само върху разходите и затова рядко дава пълнота на оценката на очакваните ползи от ИЧФ/ПЧП – опцията в сравнение с алтернативни възможности;
 - Резултатите от проверките се казва, че е “лесно да се манипулират”.

[] Рамката за съпоставяне на разходите (PSC) за обществен сектор сравнява разходите за ПЧП схема с разчет на разходите по възлагането на проекта чрез конвенционални средства. ПЧП опцията се избира, ако тя се окаже по-икономична и достъпна за живота на схемата.*

ИЧФ/ПЧП – Заключение

Етикетата ПЧП покрива широк кръг от различни типове партньорства.

Целта е да се освободи пълния потенциал на публичните активи, включително и държавни предприятия и предоставяне на “възвращаемост на средствата” на данъкоплатците и на по-широки ползи за икономиката.

Приема много форми и начини на използване, напр. да се подобрят или изградят нови училища, жилищни постройки, болници, затвори или пътища и жп линии инфраструктура.

Примери в Обединеното кралство включват дружества за регенериране на градското пространство, консорциуми за събиране на отпадъци, здравни тръстове, партньорства за обществена безопасност, или многостранни органи в областта на социалните услуги, развлекателни и културни услуги.

Публичния сектор обикновено определя продуктите (напр. завършена болница), а не ресурсите. Трансферира рисковете от изграждането и експлоатацията и гарантира, че обществения бюджет не е обременен с бъдещи задължения.

Частния сектор предоставя финансиране и допринася с експертиза. Ускорява изпълнението на проекта - проектиране, изграждане и експлоатация; получава заплащане за услуги, след като проектът е приключил успешно. Понася санкции, ако не отговори на стандартите и връща активите в края на договора.

ЕС да приеме подход за ориентиране и добавяне на стойност към ПЧП дейностите, където действа като координатор, а не като законодател [например, ролята на Европейския ПЧП експертен център (EPCE), създаден септември 2008 г.]

ПЧП Съвети и указатели

Няма единна рамка на най-добра практика за ПЧП.

Подкрепата на правителството за местните власти в структурирането и прилагането на ПЧП ще спомогне за създаването на добро партньорство.

Повишаване на "възвращаемостта на средствата" чрез намаляване на международните инвестиции и опит и намаляване на ПЧП рисковете, увеличаване на конкуренцията и включване на повече иновации.

ПЧП проекти с ясно определени изисквания към услугите са склонни да представят по-добри резултати от гледна точка на обществения сектор.

Местната власт е изправена пред строга фискална политика и възможностите за развитие и спестяване на разходи от ПЧП могат да бъдат пропуснати, в полза на силно печеливши схеми, където "трансфера на риска" към частен партньор е ограничен, а също и "добавената стойност".

Липсващият ПЧП опит най-често се приписва на нереалистични оферти, слаби бизнес казуси и неподходяща оценка, смекчаване или прехвърляне на риска.

ПЧП проектите, по своята същност, са сложни начинания.

Потенциални сфери за развитие на ПЧП в България

- Вода & отпадни води?
- Жилища?
- Здравна грижа... ..?
- Училища?
- Спорт & Отдых?
- Други, например, Мощност & Енергия, Broadband?

ДОБРИ ПРИМЕРИ ОТ 4 ОБЛАСТИ НА ПАРТНЬОРСТВОТО В ОБЩЕСТВЕНИЯ И ЧАСТНИЯ СЕКТОР /ПЧП/ В ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА

Зденек Петрош, октомври 2009

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по
Оперативно програма "Административен капацитет"
съ-финансирана от ЕС чрез Европейски социален фонд
Областна Администрация Ловеч

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПОНЯТИЕТО ПЧП

- **Public Private Partnership ("PPP") на чешки означава Партньорство в обществения и частния сектор.** С това понятие се обозначава формата на сътрудничество между органите на обществената администрация и предприемаческия сектор с цел да се осигури финансирането, изграждането, обновяването, администрирането и поддържането на обществената инфраструктура или предоставянето на обществени услуги.
- Основа на всеки конкретен ПЧП проект са дългосрочните договорни отношения, при които общественият и частният сектор взаимно споделят ползите и рисковете, произтичащи от осигуряването на обществена инфраструктура или на обществени услуги.
- В повечето случаи общественият сектор поверява осигуряването на определена услуга на частния сектор, като използва неговите организационни и професионални познания, стимулирани не само от печалбата на вложения капитал, но и от риска от неговата загуба.
- За услугите, които оказва на обществения сектор, частният сектор получава предварително договорена парична сума, евентуално печели пряко от крайните потребители.

ОСНОВНИ ПРИЗНАЦИ И ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ПЧП ПРОЕКТА

- ПУБЛИЧНОПРАВНИЯТ ПАРТНЬОР се съсредоточава преди всичко върху дефинирането на целите и контрола на тяхното изпълнение
- ЧАСТНИЯТ ПАРТНЬОР участва в няколко фази на проекта (проектиране, изграждане, финансиране, експлоатация).
- ВЪЗЛОЖИТЕЛЯТ пренася върху частния партньор някои рискове, които обикновено при реализацията на обществени поръчки носи сам (напр. риска, свързан с търсенето, достъпността и строителния риск).
- В редица проекти ЧАСТНИЯТ ПАРТНЬОР изгражда, експлоатира, поддържа и финансира сам инфраструктурата. Това прави възможен контрола и по-простото планиране на общите разходи по проекта.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

3

ПЪРВА И ВТОРА ВЪЛНА ПИЛОТНИ ПРОЕКТИ ПЧП В ЧР

Хармонограма на подготовката на пилотните проекти ПЧП		
Пилотни проекти (ПП)	2004	2005
1-ВА ВЪЛНА ПП		
Предлагане на ПЧ проекти на Министерство на финансите	30 Септември	
Обсъждане от междуведомствен ПЧП екип	26 Октомври	
Предлагане на списъка от ПЧП пред правителството на ЧР	31 Декември	
Официално предприемане на работа по подготовката на ПЧП		1 Февруари
2-РА ВЪЛНА ПП		
Предлагане на ПЧ проекти пред Министерство на финансите		30 Април
Обсъждане от междуведомствен ПЧП екип		31 Май
Предлагане на списъка от ПЧП пред правителството на ЧР		31 Юли
Официално предприемане на работа по подготовката на ПП		31 Август

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

4

ПРЕДПОЛАГАЕМА СТОЙНОСТ НА НАЙ-ВАЖНИТЕ ПЧП ПРОЕКТИ В СТРАНАТА КЪМ 30.09.2009

Предмет на концесияния договор	Възложител	Предполагаема стойност на предмета на концесияния договор в чешки крони
Жилище за персонала, жилище хотелски тип и паркинг <i>Концесияният проект (КП) е одобрен с решение на правителството № 1082 от 24 септември 2007</i>	Централна военна болница	1 285 455 014
Изграждане на правосъден комплекс в Усти над Лабем <i>КП, одобрен с решение на правителството № 605 от 21 май 2008</i>	Министерство на правосъдието	4 363 583 000
Изграждане и експлоатация на затвор с охрана <i>КП, одобрен с решение на правителството № 605 от 21 май 2008</i>	Администрация на затворите	2 642 568 000
AirCOP – свързване на летището с центъра, включително експлоатация и поддръжане КП е на фаза разработка	Министерство на транспорта	25 000 000 000
ПЧП проект D3/R3 (строителство и финансиране на сектори от магистрала D3 и на скоростно шосе R3) КП е одобрен с решение на правителството № 1304 от 20 октомври 2008	Министерство на транспорта	59 009 035 000
Отстраняване на някои екологични затруднения, възникнали преди приватизацията КП е одобрен условно с решение на правителството № 687 от 9 юни 2008	Министерство на финансите	101 000 000 000
ОБЩО		193 300 641 014

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

5

Преглед и предполагаема стойност на ПЧП проектите на местно ниво – актуални към 30.09.2009

Предмет на концесияния договор	Предполагаема стойност на предмета на концесияния договор
	В чешки крони
Водно стопанство	5 104 822 885
Енергетика	2 681 404 000
Социални служби	2 620 093 610
Други	2 589 435 365
ОБЩО	12 995 755 860

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

6

СХЕМА НА РАЗПРЕДЕЛЯНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ УСЛУГИ СПОРЕД СПЕЦИФИКАТА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ И ИЗМЕРЯЕМОСТТА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

СПЕЦИФИКА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ	НИСКА	ВИСОКА
Измеряемост на изпълнението		
ЛЕКИ	А /измеряеми пазарни услуги/	В /измеряеми монополни услуги/
	Извозване на битови и фирмени отпадъци	Доставки на електроенергия и газ за автобусния транспорт
	Складиране на отпадъците	Управление на летището
	Ремонт и почистване на улиците	Доставки на вода
	Пътна маркировка	Пречистване на водата
	Поддържане на зелените площи	Отпадъчни води и тяхното пречистване
	Управление на гробищата	Ликвидиране на утайките
	Управление на паркингите	Доставка на електричество
	Приспадане на разходите	Доставки на газ
	Осчетоводяване на разходите	Управление на болниците
	Администрация на сградите и парцелите	Техническа поддръжка на парка на линейките
	Администрация на автомобилния парк	Данъчна администрация
	Парково озеленяване	
	TrC+	TrC++

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативно програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

7

СХЕМА НА РАЗПРЕДЕЛЯНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ УСЛУГИ СПОРЕД СПЕЦИФИКАТА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ И ИЗМЕРЯЕМОСТТА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

ТРУДНИ	С /Неизмерими пазарни услуги/	Д /Измерими монополни услуги/
	Обществено здравеопазване	Пожарникари
	Просветно-здравни програми в детските градини	Полиция
	Програми за пенсионери	Затвори
	Продажба на лекарства	Управление на автомобилния транспорт
	Подслон за бездомни	Хигиенен контрол
	Охрана на обекти	
	Приюти за животни	
	Обществени здравни програми	
	Бърза помощ	
	TrC++	TrC+++
Легенда: TrC = общи транзакционни разходи		
Източник: Браун Потоски, 2002		

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативно програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

8

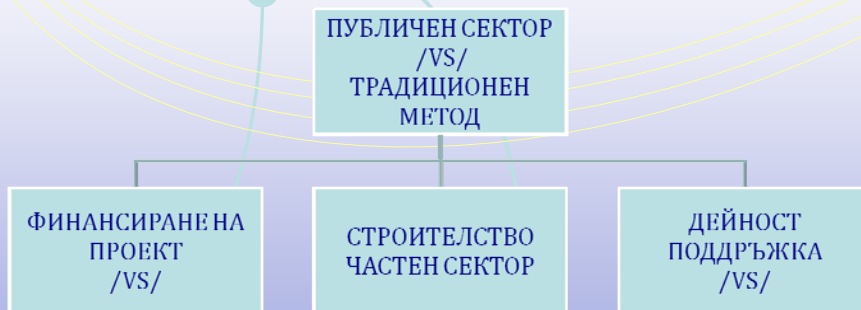
РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ УСЛУГИ, СЪОБРАЗНО КОНКРЕТНИ ИНВЕСТИЦИИ И ИЗМЕРИМИ РЕЗУЛТАТИ

- **Група (А)** - услуги с ниска специфика на инвестициите и лесна измеримост на резултатите – Обществена поръчка
- **Група (В)** - ПЧП проекти с повишен риск от монополното поведение на частния партньор - изисква адекватен регулаторен механизъм
- **Група (С)** – конкурентни инициативи, но трудно измерими резултати. При тези проекти ключов проблем е измерването на качеството и как това е отразено в договора.
- **Група (D)** - неподходящи за ПЧП проекти.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

9

ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА РИСКА

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

10

ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА РИСКА

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

11

Законовата база в ЧР позволява използването предимно на следните ПЧП схеми:

- DB (Design – Build)
 - Проектиране - Строителство
- BOT (Build – Operate – Transfer)
 - Строителство – Експлоатация – Прехвърляне
- DBFO (Design – Build – Finance – Operate) –
 - Проектиране – Строителство – Финансиране – Експлоатация.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

12

ИЗГОДНИ ОБЛАСТИ ЗА ПЧП ПРОЕКТИ В ЧР

Регионални проекти

СПОРТЕН КОМПЛЕКС – ТАХОВ

Полза от преката:

- Като пример за самоуправление, използващо партньорството с частния субект, може да послужи град Тахов. ПЧП проектът тук е осъществен на основата на сключен **концесионен договор** за експлоатация и поддържане на многоцелеви спортен комплекс. Целта на проекта -е да се построи върху пустееща площ (някогашно сметище) модерен многоцелеви спортен комплекс.

СПОРТЕН КОМПЛЕКС – ТАХОВ

Регионални проекти

Хронология на развитието на проекта (2004 - 2007)

- През 2007 градът избира частен партньор, който се обвързва договорно да експлоатира и управлява за своя сметка целия комплекс за период от петнадесет години. Като реванш Тахов му даде възможност да определя таксите за ползвателите и да предоставя допълнително търговски услуги (например закуски).
- Частният партньор от своя страна предостави финансова сума, която градът използва за частично покриване на разходите по строителството, осъществявано чрез класическа обществена поръчка. В резултат на цялата транзакция налице е функционален спортен комплекс, който съгласно договора е със свободен достъп за училищата в Тахов и също така за тренировки и състезания на местния спортен клуб.

ДРУГИ СПОРТНИ КОМПЛЕКСИ

Регионални проекти

- Подобен проект, но няколко пъти по-голям по мащаб (стадион за тридесет хиляди зрители), е обсъждан и в Острава и Бърно.
- Изграждането на спортно-културен комплекс в Бърно обаче временно е спряно.
- Последният актуален "спортен ПЧП" в чешките региони е реконструкцията и дострояването на комплекса на зимния стадион в Ричани.
- Съвременната криза е причина държавата да се отдръпне от спортните проекти и да предостави възможността за решение на тези проблеми по пътя и чрез формата на ПЧП проектите на окръзите и общините.

ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТАВКИ НА ВОДА И ГАЗ

Регионални проекти

Полза от проекта:

- ПЧП проектите във водния сектор обикновено се основават на принципа през периода на действие на договора частният партньор да носи отговорност за експлоатацията и реконструкцията на съществуващата водопресносна инфраструктура, евентуално и за нейното изграждане.
- Частният партньор е отговорен за снабдяването с питейна вода и за отвеждането и пречистването на отпадъчните и дъждовните води и за ликвидирането на утайките и отпадъците с качество, което е договорено в договора.

ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТАВКИ НА ВОДА И ГАЗ

Регионални проекти

- **ПЛАТЕЖЕН МЕХАНИЗЪМ** – частният партньор има възможност да определя таксите на крайните клиенти. Неговата печалба по този начин е зависима от използването на предоставяната услуга (това означава, че върху нея е пренесен и рискът, свързан с търсенето).
- За използването на инфраструктурата, която е собственост на обществения сектор, частният партньор плаща на възложителя договорен наем (еднократно или постепенно).

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

17

АВТОБУСНИ ТЕРМИНАЛИ

Регионални проекти

Полза от проекта:

- Цялата структура на сделката за изграждане/модернизация и управление на терминалите обикновено е базирана върху таксата за достъпност от възложителя, която е допълнена с печалбите от наемите на търговските площи (кафенета, магазини, павилиони), което произтича или пряко от частния партньор, или от възложителя, който я използва за частично покриване на таксата.
 - Проект за реконструкция и обновяване на автобусния терминал сега подготвя например Тршебич (разработено е проучване за неговата осъществимост), под формата на ПЧП се мисли и за Железопътен възел Бърно.
 - Интересен проект, във връзка с който сега тече концесионна процедура за избор на частен партньор, е експлоатацията на спирките на масовия градски транспорт в Усти над Лабем. Тук се предлага чиста концесия, на чиято основа частният партньор за период от петнадесет години ще управлява, поддържа и експлоатира **376 спирки за автобуси и тролейбуси** и постепенно ще бъдат обновени всички спирки. За тази услуга градът ще даде възможност на частния партньор да получава печалба от продажбата на рекламни площи на спирките.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

18

ОБЩЕСТВЕНО ОСВЕТЛЕНИЕ

Регионални проекти

Полза от проекта:

- Редица чешки градове и общини вече са осъществили проекти за обществено осветление под формата на ПЧП (често без те да бъдат наричани така).
 - Проектът за осигуряване на управлението, поддръжката и обновяването на общественото осветление на територията на столицата Прага стартира през 1999. Частният партньор се задължи да осигури за периода от четиринадесет години обществено осветление с договорно гарантирани експлоатационни способности над 98 процента и да инвестира през първите пет години от договора 800 милиона крони в обновяването на осветителните тела и на светлинните източници.
 - Осветяемостта и експлоатационните способности на общественото осветление отдавна надхвърлят 99,4 процента, а оперативността се осигурява от централен диспечерски пункт, който непрекъснато наблюдава и приема информация за състоянието на съоръжението.
 - Цялата инфраструктура остава собственост на града, който осъществява само контролни функции. За предоставяната услуга възложителят плаща редовни суми (размерът е посочен в договора). Както Прага, така и частният партньор смята проекта за изгоден.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативно програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

19

ОБЩЕСТВЕНО ОСВЕТЛЕНИЕ

Регионални проекти

Прехвърлено управление на общественото осветление (PSVO). Става въпрос за дългосрочни договорни отношения, които се основават на прехвърлянето на управлението, експлоатацията и поддръжката на общественото и празничното осветление върху договорния партньор. Договорният партньор като управител и ползвател се грижи за цялостната работа на системата на общественото осветление, включително за комуникациите с трети лица. Общината или градът в този случай остава собственик на съоръжението и само наблюдава като контролен орган. Принципът PSVO се състои във възможно най-бързото намаляване на енергоемкостта на повереното съоръжение и постигането на минимализация на разходите по поддръжката.

Прехвърленото управление се проявява в следните основни области:

- експлоатация и поддръжка на мрежата на общественото осветление
- покупка и управление на потреблението на електроенергия
- планиране и реализация на инвестициите
- Финансиране на работата

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативно програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

20

НОВ ЗАТВОР С ЕЛЕКТРОННА ОХРАНА С КАПАЦИТЕТ 500 ДУШИ В РАПОТИЦЕ Проекти на държавно равнище

- **Възложител** – Министерство на правосъдието на ЧР и Администрацията на затворите на ЧР
- **Стратегия на възложителя** - Стратегическа цел на възложителя е доближаването до европейските стандарти и практиката в чужбина при осигуряването на инфраструктурата от затвори и подпомагащите ги служби. Чрез този проект възложителят иска:
 - да реши съвременния проблем с препълването на затворите и да повиши капацитета на помещенията за осъдени,
 - да провери какви са възможностите за сътрудничество с частния сектор под формата на ПЧП по отношение на затворите като стандартен механизъм за задоволяване на потребностите в тази сфера.
 - да намали еднократно финансовото натоварване на държавния бюджет по отношение инвестиционните разходи.
- **Цели** – Под формата на ПЧП проект да се осигури инфраструктура и определени услуги в затворите с електронна охрана с капацитет 500 души по отношение на следните дейности:
 - *партньорът от частния сектор трябва да проектира, построи, финансира и експлоатира затвора за определен срок от време.*
 - *Администрацията на затвора трябва да определи изходната спецификация на услугата и да осигури охрана за осъдените.*

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

21

НОВ ЗАТВОР С ЕЛЕКТРОННА ОХРАНА Проекти на държавно равнище

- **Описание** – Капацитетът на обекта трябва да дава възможност за прилагане на всички модерни познания за грижа за затворниците по време на изтърпяване на наказанието отнемане на свобода.
- Да осигури настаняване на осъдените максимално по двама в килия,
 - да им даде възможност за работа,
 - да им предостави помещения за културни програми и занимания по интереси (учебни, професионални, спортни), да им осигури прехраната и индивидуалното самообслужване.
 - Капацитетът на настаняване трябва да отговаря на европейския стандарт, т.е. всяко лице да разполага с площ 6х2 м.
 - Структурата на помещенията трябва да бъде решена така, че 75% от капацитета да са помещения с едно легло и 25% да са предназначени за две лица. Всяко помещение трябва да има WC и мивка. Затворниците трябва да са разделени на групи приблизително от по 25 души, в чиито рамки да се прилага специфичен подход към отношенията. Всяка група трябва да има на разположение обществено помещение (клуб) и душеве.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

22

НОВ ЗАТВОР С ЕЛЕКТРОННА ОХРАНА

Проекти на държавно равнище

- Съставни части на изградения обект затвор трябва да бъдат:
 - секции за влизане и за излизане и секция за изтърпяване на дисциплинарни наказания,
 - медицинско обзавеждане (кабинет за практикуващ лекар, зъболекар),
 - административна сграда за персонала, гардероби, паркинги, складови помещения и помещения за раздаване на материали,
 - спално помещение за служителите от администрацията на затвора,
 - производствени цехове с възможност за работа на 60% от затворниците.
- Комплексът трябва да бъде заграден с бетонен зид с височина 5 метра и вътрешна ограда, достигаща височина 3,5 метра. Външните и вътрешните сигнализационно-охранителни средства ще бъдат реализирани според вътрешните предписания на Администрацията на затворите на ЧР.

НОВ ЗАТВОР С ЕЛЕКТРОННА ОХРАНА

Проекти на държавно равнище

- **Състояние на готовност** - Параметрите на затвора са определени така, че да отговарят на европейския стандарт. Изискването за квалификация на експерти за обществената поръчка е публикувано на 4 октомври 2005 на централния адрес и в началото на 2006 е избран победителят консорциум на дружество Deloitte CZ, Atkins ООД и адвокатската кантора Хавел&Холасек, командитно дружество. Консорциумът от експерти официално започва работа през април 2006. Към настоящия момент е одобрен концесионен проект от правителството на ЧР с решение № 605 от 21 май 2008. През първата половина на 2009 би трябвало да започне процедура по избора на частен партньор (концесионер) с предполагаемо приключване през 2010. През 2010 би трябвало да започне строителството.
- **Инвестиционни разходи** – Инвестиционните разходи в осъвременен вариант са 1,1 милиарда крони.

НОВ ЗАТВОР С ЕЛЕКТРОННА ОХРАНА

Проекти на държавно равнище

- Обсъждана форма ПЧП - DBFO (проектирай, построй, финансирай, експлоатирай) с прехвърляне в собственост на Администрацията на затворите на ЧР.
- Продължителност на проекта - Предполагаемата продължителност на контракта е 25 години.
- Прехвърляне на рисковете - Частният партньор би трябвало да носи значителни рискове, особено риска за достъпност на услугата, проектни, строителни, финансови и експлоатационни.
- Начин на финансиране - Възложителят редовно ще заплаща предоставяните услуги като такса за достъпност на услугата. Част от приходите ще идват от печалбата от работния потенциал на затворниците.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

25

НОВ ЗАТВОР С ЕЛЕКТРОННА ОХРАНА

Проекти на държавно равнище

Хармонограма	2007												2008												2009											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Избор на експерти (2006)																																				
Разработване на концесияния проект																																				
Одобряване на концесияния проект																																				
Предполагам избор на партньор																																				

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

26

ВРЪЗКА С ЛЕТИЩЕТО(AIRCON)

Проекти на държавно равнище

- **ВРЪЗКА С ЛЕТИЩЕТО (AirCon)** модернизация на железопътната линия Прага-Кладно с изграждане на връзка за летище Рузине, включително експлоатация и поддръжка. Проектът ще бъде реализиран под формата на ПЧП.
- **Възложител** – Министерството на транспорта на Чешката република (MT ČR) заедно с Управлението на железопътния транспорт (SŽDC) – собственик на железопътните линии. Други страни участнички: столицата Прага, Средночешкият край, Прага 6, Прага 7, Прага 1, Чешко управление на летищата, Чешки ЖП линии, град Хостивице, община Йенеч.
- **Стратегия на възложителя** – Стратегическата цел на проекта е:
 - i) значително да подобри качеството на обслужването на летище Рузине и на северозападната част на пражката агломерация, която е една от най-важните динамично развиващи се области,
 - ii) да свърже летище Рузине с релсовия транспорт и да интегрира пътната система на северозападния сектор на пражката агломерация чрез създаването на качествен и капацитетен релсов коридор Прага-Кладно

ВРЪЗКА С ЛЕТИЩЕТО(AIRCON)

Проекти на държавно равнище

- **Цел** – Да подsigури системата от влакове с твърдо, лесно запомнящо се пътено разписание, което би предложило бърза, удобна и екологично приемлива връзка на центъра на Прага с летище Рузине.
- **Описание** – Обсъжда се подготовката на изграждането (модернизацията) на бърза линия за летище Прага от центъра на града. Точната форма в технически и икономически аспект ще бъде дефинирана едва в концесионния проект.
- **Състояние на готовност** – Към момента се разработва концесионният проект.
- **Разработени са няколко изследвания:**
 - „Изследване за осъществимостта на модернизацията на пътния участък Прага-Кладно включително новите отклонения за летище Рузине“ (Държавен институт за транспортно проектиране Прага – декември 2003)
 - „Изследване за оптималното финансиране на проекта за модернизация на пътния участък Прага-Кладно включително новите отклонения за летище Рузине“ (ATKINS – март 2004)
 - „Прилагане на партньорството в обществен и частния сектор при финансирането на проекти в областта на транспорта от фондовете на ЕС – Евентуална студия AirCon“ (Johnson & Крамаржик – ноември 2005)
 - „Студия за сравняване на варианта на проекта AirCon“ (ПЧП Център – юни 2008)

ВРЪЗКА С ЛЕТИЩЕТО(AIRCON)

Проекти на държавно равнище

- **Инвестиционни разходи** – Предполагаме инвестиционни разходи са около 20 млрд. крони.
- **Обсъждана форма ПЧП** - BOT или DBFO – форма на дългосрочен концесионен договор за изграждането, експлоатацията и поддръжката на линията и концесионен договор за експлоатацията на транспорта с финансов дял на държавата около 10%.
- **Продължителност на проекта** – Предполага се дългосрочен договор 30 – 40 години.
- **Прехвърляне на рисковете** – Частният партньор би трябвало да носи съществени рискове, включително строителен риск и рискове за достъпност на инфраструктурата. Предполага се, че рискът, свързан с търсенето, би могъл да бъде споделен с Възложителя.
- **Начин на финансиране** – Главният източник на приходи би трябвало да бъде печалбата от таксите за пътуващите, таксите за достъпност до инфраструктурата и таксите за използване на жп линията.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

29

ВРЪЗКА С ЛЕТИЩЕТО(AIRCON)

Rychlodráha Praha - Kladno

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

30

ВРЪЗКА С ЛЕТИЩЕТО (AIRCON)

Хармонограм а	2008												2009												2010											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Инициране на проекта (2006- 2007)																																			
Студия на ПЧП Център																																				
Концесионен проект																																				
Проектна документация																																				
Одобрение на концесияния проект																																				
Избор на партньор																																				

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

31

ЦЕНТРАЛНА ВОЕННА БОЛНИЦА ПРАГА – СТРШЕШОВИЦИ (ЦВБ) Проекти на държавно равнище

- **Проект** – Построяване, поддръжка и експлоатация на сграда за персонала на ЦВБ, сграда хотелски тип и на паркинг в комплекса Централна военна болница Прага – Стршешовици, (построяване, евент. реконструкция)
- **Възложител** - ЦВБ Прага – Стршешовици, организация към Министерството на отбраната на ЧР

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

32

ЦЕНТРАЛНА ВОЕННА БОЛНИЦА ПРАГА – СТРШЕШОВИЦИ (ЦВБ)

Проекти на държавно равнище

- **Цел** – Да се построи сграда хотелски тип, която да осигури в рамките на комплекса на ЦВБ флексибилен капацитет с приблизително 250 легла, подбрани спомагателни услуги, включително ресторант и паркинг. Да се построи сграда за персонала на ЦВБ.
- **Описание** – Общият проект се състои от няколко функционални части, които от икономическа гледна точка имат различна характеристика.

ЦЕНТРАЛНА ВОЕННА БОЛНИЦА ПРАГА – СТРШЕШОВИЦИ (ЦВБ)

Проекти на държавно равнище

- **Състояние на готовност** – Концесионният проект е одобрен с решение на правителството № 1082 от 24 септември 2007. Към настоящия момент тече конкурсен диалог с частните партньори. Очаква се одобрение на концесионния договор от правителството. **Инвестиционни разходи** – Очакваните инвестиционни разходи са 857 млн. крони.
- **Обсъждана форма** – Предварително е обсъждана формата DBFO с прехвърляне в собственост на ЦВБ в края на проекта.

ЦЕНТРАЛНА ВОЕННА БОЛНИЦА ПРАГА – СТРШЕШОВИЦИ (ЦВБ)

Проекти на държавно равнище

- **Продължителност на проекта** – Към настоящия момент предполагаемият срок е 25 години.
- **Прехвърляне на рисковете** – Стратегическият партньор ще понесе ключовите рискове, особено строителния риск, риска на достъпност до услугата и частично риска на търсенето. ЦВБ и МО ще понесат риска на неизползване на договорените капацитети.
- **Начин на финансиране** – Възложителят и МО ще плащат фиксирана потребителска такса за предварително договорените капацитети и дейности. Пряко таксуване на потребителите от страна на изпълнителя за избрани дейности и приходи от разрешени търговски дейности.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

35

ЦЕНТРАЛНА ВОЕННА БОЛНИЦА ПРАГА – СТРШЕШОВИЦИ (ЦВБ)

Проекти на държавно равнище

Хармонोगрама	2006												2007												2008											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
"Инициация на проекта (2005)																																				
Избор на експерти																																				
Концесионен проект																																				
Подготовка на проектната документация																																				
Избор на партньор																																				

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

36

МАГИСТРАЛА D3

Проекти на държавно равнище

- **ПРОЕКТ** – Изграждане, поддръжка и експлоатация на избрани участъци от магистрала D3 и на скоростна комуникация R3.
- **Възложител** – Министерство на транспорта на ЧР.
- **Стратегия на възложителя** – Стратегическата цел на проекта е: да се подобри транспортното обслужване на региона Южни Чехи – с новата магистрала D3 да се свърже столицата Прага с областта Табор и Ческе Будейовице към републиканската мрежа от магистрали и с магистралната мрежа на Австрия.

МАГИСТРАЛА D3

Проекти на държавно равнище

- **ЦЕЛ** – Под формата ПЧП да се осигури изграждането, финансирането, поддръжката и експлоатацията на част от магистрала D3 и на скоростната комуникация R3. Да се осигури оптимален начин за финансиране при максимална икономия на общесотвени средства.
- **Описание** – Проектът ще включва (i) експлоатация и поддръжка на участъци 0305/II до 0308/V (около 42,11 км) и (ii) строеж, експлоатация и поддръжка на участъци 0308/С до 0312/II (около 71,4 км); проектът е общо около 113,5 км. Предложеното трасе D3 лежи на главния международен път E55, който води от Скандинавия през Германия, Чехия, Австрия и Италия до Гърция. Магистрала D3 е също така включена в допълващата мрежа TINA на европейските транспортни коридори. Планираната дължина на цялата магистрала D3 е 171,4 км, от тях 8,3 км са в експлоатация в пълен профил, строителството на 145,5 км се подготвя.

МАГИСТРАЛА D3

Проекти на държавно равнище

- **Състояние на готовност** – Концесионният проект е одобрен с решение на правителството № 1304 от 20 октомври 2008.
- Към настоящия момент се подготвят процесуалните документи за избор на частен партньор. Юридически консултанти: Weil, Gotshal and Manges. Финансови консултанти: Държавният фонд за пътна инфраструктура, ING. Bank N.V., Facility OOD.

МАГИСТРАЛА D3

Проекти на държавно равнище

- **Инвестиционни разходи** – Инвестиционните разходи се предвижда да бъдат 27 млрд. Крони.
- **Обсъждана форма** - DBOT (проектирай, построй, експлоатирай, прехвърли)
- **Продължителност на проекта** – Срокът на експлоатация на магистралата от концесионера ще бъде 30 години от пускането ѝ в експлоатация или от предаването на всяка функционална единица от магистралата или от скоростното шосе.
- **Прехвърляне на рисковете** – Частният партньор ще понесе ключовите рискове – строителния риск и риска на достъпност.
- **Начин на финансиране** – Платежният механизъм с такса за достъпност.

МАГИСТРАЛА D3

Проекти на държавно равнище

Хармонограма	2006												2007												2008											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Инициация на проекта																																				
Подготовка на първоначалния вариант Табор - Бошилец																																				
Решение за разширяване на проекта																																				
Подготовка на съществуващия днес проект D3 / R3																																				
Избор на партньор																																				

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативно програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

41

МАГИСТРАЛА D3

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативно програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

42

СЪДЕБНА СГРАДА В УСТИ НАД ЛАБЕМ

Проекти на държавно равнище

- **Проект** – Изграждане, поддръжка и експлоатация на съдебна сграда в Усти над Лабем.
- **Възложител** – Министерство на правосъдието на ЧР.
- **Стратегия на Възложителя** – Стратегическата цел на Възложителя е: да задоволи потребността от съдебни комплекси с цел ускоряване на разглеждането на съдебните дела и повишаване престижа на съдебната власт в окръга,
- проверяване на възможността за сътрудничество с частния сектор под формата на ПЧП в областта на инфраструктурата и свързаните с нея поддържащи дейности за задоволяване нуждите на правосъдието, да намали еднократно финансовото натоварване на държавния бюджет в областта на инвестиционните разходи на Министерството на правосъдието на ЧР.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

43

СЪДЕБНА СГРАДА В УСТИ НАД ЛАБЕМ

Проекти на държавно равнище

- **Цел** – Под формата на ПЧП да подсили инфраструктурата и свързаните с нея служби:
 - Филиалите на Областния съд и на Окръжния съд в Усти над Лабем, на Областното и на Окръжното държавно представителство в Усти над Лабем, на службата за пробация и на медийната служба в Усти над Лабем. В съдебния комплекс е планирано настаняването на около 600 служители.
 - Проектите ще осигурят увеличаване на полезната площ за отделните правосъдни организации така, че да отговарят на днешните и бъдещите потребности, както и на изискванията за безопасна експлоатация и подsigуряване на обекта.
 - Важно е също така дорешаването на въпроса за капацитета на паркинга както за служителите, така и за посетителите. Чрез съсредоточаването на всички правосъдни елементи в един обект ще се стигне до подобряване на качеството на услугите за гражданите и също до икономия на разходи например за охрана на обекта.

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-С/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

44

СЪДЕБНА СГРАДА В УСТИ НАД ЛАБЕМ

Проекти на държавно равнище

- **Описание** – В обектите ще протича класическа съдебна и представителна дейност, включително пробационна и медийна. Предлага се също така възможност за частично комерсиално използване – някои части на обекта биха могли да се използват от адвокати, нотариуси, съдебни експерти и др. с цел намаляване на таксата на възложителя. Получател на услугите ще бъде първично чешкото правосъдие.
- В Усти над Лабем е обособена зона Буков.

СЪДЕБНА СГРАДА В УСТИ НАД ЛАБЕМ

Проекти на държавно равнище

Състояние на готовност

- Проектът е одобрен на заседание на правителството на Чешката република на 17 август 2005.
- Обявата за обществената поръчка е публикувана на 4 октомври 2005 на централния адрес и в началото на 2006 е избран победителят консорциум дружество Mott MacDonald, Чешка спестовна каса АД и CMS Cameron McKenna, командитно дружество. Работата на консултантския консорциум е предприета през април 2006.
- Концесионният проект е одобрен през февруари 2007 от ръководния комитет и в правителството на ЧР се стига до неговото одобрение с решение на правителството № 605 от 21 май 2008.
- Предприемането на процедура по възлагането за избор на стратегически партньор се набелязва за края на 2008.
- Този проект е подложен на контрола на Сметната палата и неговото контролно заключение е обсъдено от правителството на ЧР. Правителството приема решение №71 от 19 януари 2009, в което възлага на министъра на правосъдието да актуализира концесионния проект в унисон с препоръките на Сметната палата.

СЪДЕБНА СГРАДА В УСТИ НАД ЛАБЕМ

- **Инвестиционни разходи** – Инвестиционните разходи са в предположаем размер 1,4 млрд. крони (по цени 3-то тримесечие на 2006)
- **Обсъждана форма** - DBFO (проектирай, построй, финансирай, експлоатирай) и след завършване на проекта прехвърляне в собственост на държавата.
- **Продължителност на проекта** – Продължителността на договора се предвижда да бъде 25 – 30 години, но действителната продължителност на проекта ще зависи от крайното възлагане на проекта и ще максимализира финансовата изгода за възложителя.

СЪДЕБНА СГРАДА В УСТИ НАД ЛАБЕМ

Проекти на държавно равнище

- **Прехвърляне на риска** – Частният партньор ще понесе ключовите рискове, каквито са строителният риск, рискът на достъпност и рискът на експлоатацията. Възложителят ще поеме риска, произтичащ от евентуалното неспазване на договорните отношения и на риска, произтичащ от промяната на законодателството.
- **Начин на финансиране** – Възложителят ще заплаща редовно предлаганите услуги с такса за достъпност на услугата.

ИЗВОДИ

- **Партньорството между общественния и частния сектор /ПЧП/** на съвременния етап е много актуално както на ниво области и общини, така и на държавно ниво и можем да очакваме, че в най-близко бъдеще броят на реализираните инвестиции ще се увеличи именно посредством сътрудничеството между обществените и частните субекти. От страна на обществения сектор (държава, местни власти) методът ПЧП е смятан за изгоден, тъй като
 - прехвърля комплексния риск върху частния партньор;
 - ПЧП също така дават възможност за реализацията на икономически обосновани проекти и в ситуациите, когато в дадения момент Възложителят не разполага с пари;
 - предполага по-висока ефективност от влягането на финансови средства, по-високо качество на предлаганите обществени услуги и по-малко часови забавяния.
- Реализацията на ПЧП проектите носи на заинтересованите частни лица печалба (дългосрочните договори осигуряват плащане от обществения сектор или от ползвателите за период от няколко десетилетия).

ИЗВОДИ

КАКВО ВОДИ ДО ЕФЕКТИВНАТА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЧП ПРОЕКТИТЕ

- Стремешът към максимално ограничаване на политическото влияние при вземането на решения, включително ограничаването на влиянието на политическия цикъл – по време на конзистентната проектна концепция между изборните периоди и съблюдавана от политическия спектър.
- Подчертаване на адекватните решения на рамковите параметри на проекта. Общественият сектор би трябвало само да дефинира целите на проекта (обем, тип и качество на услугите). Частният партньор предлага конкретното съдържание на проекта (размери и вид на инвестициите или на мерките), тоест средствата за постигане на дадените цели.
- Адекватното разпределяне на рисковете между обществения и частния сектор така, че частният партньор да не носи онези рискове, които не може да повлияе, като например риска на (не)издаване на разрешения за строителство.
- Създаване на двустранно балансиран договорни отношения на базата на принципа на дългосрочното взаимноизгодно партньорство.
- Ограничаване на влиянието на корупцията при възлагането на ПЧП проекти..
- Успореден мониторинг и оценка на качеството и ефективността на функциониране на проектите на основата на принципа "стойност за пари" с подкрепата на качествен независим консултант.

ИЗВОДИ

- **Дали ОБЩЕСТВЕНИЯТ сектор в Чешката република има желание и е подготвен да реализира ПЧП проекти в различни области на икономиката? = да.**
 - Исторически и териториално проверено
 - Преотстъпва по-големия риск и не губи контрола
 - Остава притежател на собствеността
 - Има по-голяма възможност за обезпечаване на стратегически проекти
- **Дали ОБЩЕСТВЕНИЯТ сектор в Чешката република има желание и е подготвен да реализира ПЧП проекти в различни области на икономиката? = да.**
 - Исторически и териториално проверено
 - Отговорно прехвърляне на рисковете
 - Има по-добра мотивация за икономическа експлоатация
 - Има по-добър подход към иновациите и опита
 - Цената е проверена с тест на пазара – обществено състезание
 - Способен е да управлява комплексния риск (строителство, експлоатация, финанси)

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

51

**Пожелавам много успехи при
подготовката и реализацията на
конкретни ПЧП проекти**

Зденек Петрош

Благодаря за вниманието

Проект "Партньорство за развитие"
Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

52

Използвана литература

- При изготвянето на тази презентация са използвани литература и материали от обществено достъпни и недостъпни източници.
- Zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon)
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole
- Radek Jurčík, Lenka Krutáková – Věřejné zakázky a PPP Projekty –Plzeň 2008
- Ing. Jan Škurek -Případová studie projektu Pardubické krajské nemocnice (PKN České Budějovice, duben 2009
- Pavlína Holubová Pilotní projekty veřejné soukromého partnerství 2008
- PhDr. Michaela Kubištová Pilotní projekty veřejné soukromého partnerství 2009 PPP centrum
- Evropské komise o České republice – finanční kontrole
- Hromada, E.: Pilotní projekty PPP, In: Věřejné zakázky, 2005,
- Měšťanová, D. Analýza procesu implementace auditu výkonosti v souvislosti se vstupem
- ČR do EU. Praha: ČVUT Praha, fakulta stavební, katedra ekonomiky a řízení ve
- stavebnictví, 2007, 1-90 s., ISBN 978-80-01-03931-1
- Ing. Jan Pavel, Ph.D. -Rizika implementace PPP projektu v podmínkách nízké kvality institucionální prostředí ČR-2004
- Ekonom č. 20 ze dne 17.5.2007, Libuše Bautzová,
- HM Treasury. PFI: meeting the investment challenge, HM Treasury, 2003
- PPPbulletin – 2008-2009
- <http://www.evropska-unie.cz/cz/documents.asp?folder=01020104> – Pravidelná zpráva
- www.mfcr.cz
- www.pppcentrum.cz
- www.asociaceppp.cz,
- www.ppphospitals.cz,
- www.epps.org
- www.mvcr.cz
- www.mks.tachov.cz
- www.eltodo.cz
- www.deloite.cz
- www.ey.com/cz

Проект "Партньорство за развитие"

Договор No A08-14-49-C/03.02.2009 по Оперативно програма "Административен капацитет", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ